

POWIATOWY URZĄD PRACY W ZGORZELCU
CENTRUM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ
59-900 Zgorzelec, ul. Pułaskiego 14
Telefon/fax 75 77 55 605; 75 77 55 606
e-mail: wrzg@praca.gov.pl; <http://pup.zgorzelec.ibip.pl>

***Informacja o sytuacji osób
niepełnosprawnych na lokalnym rynku
pracy oraz zrealizowanych w 2014 roku
programach aktywizacji zawodowej.***

Zgorzelec, luty 2015 r.

Wstęp.

Obecnie funkcjonuje kilka modeli definiowania niepełnosprawności. W modelu medycznym niepełnosprawność to długotrwały stan występowania pewnych ograniczeń w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu człowieka. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Jest to także uszkodzenie, czyli utrata lub wada psychiczna, fizjologiczna, anatomiczna struktury organizmu. Utrata ta może być całkowita, częściowa, trwała lub okresowa, wrodzona lub nabyta, ustabilizowana lub progresywna.

W modelu funkcjonalnym niepełnosprawność jest definiowana przez *funkcję* (mówienie, chodzenie, myślenie, pamięć, etc.). Ponadto niepełnosprawność w tym ujęciu nie jest statyczna, lecz dynamiczna i następuje w odrębnych etapach, które mogą następować po sobie lub występować jednocześnie.

Kolejnym określeniem jest niepełnosprawność społeczna (ang. disability), czyli inaczej są to warunki jakie społeczeństwo stwarza niepełnosprawnym. Niepełnosprawność społeczna jest w dużej mierze wyznaczana przez warunki jakie społeczeństwo zapewnia osobom niepełnosprawnym – takim jak przystosowanie transportu czy budownictwa dla osób niepełnosprawnych. Mówiąc obrazowo to społeczeństwo określa kto i w jaki sposób jest niepełnosprawny; dla przykładu osoba studiująca na wyższej uczelni i poruszająca się na wózku inwalidzkim jest niepełnosprawna tylko wtedy, kiedy nie może wjechać do budynku wyższej uczelni, w którym są wysokie schody.

W Polsce obowiązuje definicja opracowana przez Zespół przy Pełnomocniku Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych określająca, iż „Niepełnosprawną jest osoba, której stan zdrowia fizycznego lub psychicznego powoduje trwałe lub długotrwałe utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie udziału w stosunkach społecznych i wypełnianie ról wg przyjętych kryteriów i obowiązujących norm”, a w szczególności są to osoby, które uzyskały orzeczenie:

- zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany, lekki),
- całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy lub
- rodzaju i stopniu niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 roku życia.

Osoba niepełnosprawna, jako uczestnik rynku pracy, w wielu sytuacjach pozbawiona jest dostępu do zatrudnienia oraz odpowiedniego do potrzeb wsparcia w jego pozyskaniu i utrzymaniu. Nierzadko spotyka się też z negatywnymi postawami społecznymi zarówno pracodawców jak i pracowników sprawnych. Dynamicznie zmieniający się współczesny rynek pracy stanowi obszar wielu działań mających na celu wsparcie zatrudnienia szczególnie tych osób, które mają niewielkie szanse na podjęcie pracy.

Większość zadań związanych z aktywizacją na rynku pracy, w tym realizacja zadań związanych z systemem opieki i pomocy osobom niepełnosprawnym została sędowana na jednostki samorządowe szczebla powiatowego. W praktyce obowiązki te spoczywają na powiatowych centrach pomocy rodzinie oraz powiatowych urzędach pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu realizuje zadania na rzecz rehabilitacji zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych, rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego

zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Osoba niepełnosprawna zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, bez względu na rodzaj i stopień niepełnosprawności, ma prawo zarejestrować się w powiatowym urzędzie pracy i w zależności od spełnienia warunków ustawy może uzyskać status osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy.

Uzyskanie statusu osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy niepozostającej w zatrudnieniu daje możliwość korzystania w pełni przez taką osobę z instrumentów i usług rynku pracy oferowanych przez Urząd w zakresie rehabilitacji zawodowej w ramach ustawy.

Działania te finansowane są ze środków Funduszu Pracy lub środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych, a także ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektów realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

I. Ogólna charakterystyka osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu.

Trudna sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy związana jest z ich niską aktywnością zawodową. Osoby niepełnosprawne stanowią grupę bezrobotnych, która ze względu na istnienie różnorodnych barier społecznych, ma największe trudności w uzyskaniu zatrudnienia. Podstawowym źródłem problemów są bariery w dostępie do edukacji i niski poziom doświadczenia zawodowego.

Ważna jest też zmiana sposobu postrzegania świata przez osoby niepełnosprawne i ich problemów w aktywizacji zawodowej i społecznej. Problemy osób niepełnosprawnych zarówno na rynku pracy jak i w systemie edukacji związane jest często z barierami architektonicznymi. Dlatego też nie bez znaczenia są działania skierowane na eliminowanie barier architektonicznych w starych budynkach. W większości nowych obiektów bariery takie już nie występują. Często zakres realizowanych działań uzależniony jest od możliwości finansowych poszczególnych podmiotów.

Trudna sytuacja osób niepełnosprawnych wynika w głównej mierze z faktu, iż osoby te mają problem ze znalezieniem pracy i utrzymaniem jej. Osoby niepełnosprawne nie mają takich samych szans na zatrudnienie, jak osoby sprawne. Może to wynikać zarówno z mniejszej wydajności, jak i niemożności pracy na wszystkich stanowiskach pracy. Pracodawca zatrudniający osobę niepełnosprawną bierze pod uwagę konieczność poniesienia dodatkowych kosztów na adaptację miejsca pracy lub kosztów mniejszej produkcji.

W niniejszej informacji przedstawiona została sytuacja osób zamieszkałych na terenie powiatu zgorzeleckiego, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu i posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności.

Tabela 1**Podstawowe dane statystyczne w 2014 roku.**

	Osoby pozostające w ewidencji PUP Zgorzelec na dzień 30.06.2014		Osoby pozostające w ewidencji PUP Zgorzelec na dzień 31.12.2014	
	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
Ogółem bezrobotni	4287	2377	3720	2095
- w tym bezrobotni niepełnosprawni	366	166	351	155
Ogółem poszukujący pracy i nie pozostający w zatrudnieniu	130	56	121	60
- w tym niepełnosprawni poszukujący pracy i nie pozostający w zatrudnieniu	41	12	30	13

Tabela 2**Podstawowe dane statystyczne za lata 2009 - 2014 .**

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem bezrobotni	4687	4334	4079	4580	4666	3720
w tym bezrobotni niepełnosprawni	339	411	378	369	392	351
Ogółem poszukujący pracy i nie pozostający w zatrudnieniu	192	150	121	144	142	121
w tym niepełnosprawni poszukujący pracy i nie pozostający w zatrudnieniu	44	50	39	34	36	30

Według danych statystycznych na dzień 31.12.2014 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu zarejestrowanych było 351 osoby bezrobotne niepełnosprawne oraz 30 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. Bezrobotne osoby niepełnosprawne w końcu roku 2014 stanowiły 9,4 % osób widniejących w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu wśród kobiet 4,2 % to kobiety niepełnosprawne. Porównując sytuację do lat ubiegłych zauważyć można, iż w latach 2010 – 2012 tendencja ogólnej liczby osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności była spadkowa. Dla porównania na koniec 2010 roku liczba tych osób wynosiła odpowiednio: 411 osób bezrobotnych niepełnosprawnych oraz 50 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, na koniec 2011 roku wskaźnik ten się obniżył i liczba osób bezrobotnych

niepełnosprawnych wynosiła 378 oraz 39 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, natomiast na koniec 2012 roku nastąpił kolejny spadek i odpowiednio liczba tych osób wynosiła: 369 osób bezrobotnych niepełnosprawnych oraz 34 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy. Na koniec 2013 roku wystąpił wzrost osób niepełnosprawnych zarówno posiadających status osoby bezrobotnej jak i osoby poszukującej pracy niepozostającej w zatrudnieniu. Natomiast na koniec roku 2014 liczba osób niepełnosprawnych zarówno bezrobotnych jak i poszukujących pracy ponownie zmalała i odpowiedni wyniosła 351 bezrobotnych oraz 30 poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu (najniższa liczba tych osób w badanym okresie). Udział tych osób w ogólnej liczbie bezrobotnych na koniec 2010 roku wynosił 9,5%, na koniec 2011 r.- 9,3%, w 2012 r. – 8,1%, w 2013 roku 8,4 % natomiast w 2014 r. – 9,4 %. Widać przez to, iż po latach tendencji spadkowej udział tych osób zaczyna wzrastać.

Tabela 3

Osoby niepełnosprawne bezrobotne włączone do ewidencji w I półroczu 2014 roku.

Wyszczególnienie	Bezrobotni		
	Razem	Kobiety	Ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
Osoby włączone do ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	195	77	60
- osoby zarejestrowane po raz kolejny	171	66	50
- poprzednio pracujący	179	68	50
- zamieszkali na wsi	81	31	21
- do 25 roku życia	14	7	8
- powyżej 50 roku życia	96	35	25
- z wykształceniem co najmniej średnim	54	27	14
- bez kwalifikacji zawodowych	47	23	16

Tabela 4**Osoby niepełnosprawne bezrobotne włączone do ewidencji w II półroczu 2014 roku.**

Wyszczególnienie	Bezrobotni		
	Razem	Kobiety	Ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
Osoby włączone do ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	217	104	67
- osoby zarejestrowane po raz kolejny	194	86	55
- poprzednio pracujący	196	91	57
- zamieszkali na wsi	88	42	20
- do 25 roku życia	19	10	12
- powyżej 50 roku życia	98	44	26
- z wykształceniem co najmniej średnim	68	42	23
- bez kwalifikacji zawodowych	59	37	18

Analizując pierwsze i drugie półrocze 2014 r. zauważyć można, że w drugim półroczu zwiększyła się liczba niepełnosprawnych osób bezrobotnych włączonych do ewidencji (podobnie było w roku ubiegłym). W pierwszym półroczu liczba ta wynosiła 195 natomiast w drugim 217, a więc nastąpił wzrost o 22 osób.

Największą grupę stanowiły osoby poprzednio pracujące oraz osoby zarejestrowane po raz kolejny. Osób poprzednio pracujących w I półroczu 2014 r. było 179, co stanowiło 91,8 % osób bezrobotnych niepełnosprawnych włączonych do ewidencji, w II półroczu w ewidencji tej Urzędu osób tych było 196 (90,3% osób włączonych do ewidencji). W I półroczu 2014 r. osób zarejestrowanych po raz kolejny było 171 (87,7% osób włączonych do ewidencji), w II półroczu – 194 (89,4% osób włączonych do ewidencji).

Ma to związek z tym, iż osoby niepełnosprawne często podejmują pracę krótkookresową, po których zakończeniu rejestrują się ponownie w tej Urzędzie.

Trzecią co do liczebności grupą osób spośród włączonych są osoby powyżej 50 roku życia. Ich liczba na koniec roku 2014 wyniosła 98 i nieznacznie wzrosła w stosunku do końca pierwszego półrocza tj. o 2 osoby.

Tabela 5

Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu włączone do ewidencji w I półroczu 2014 roku.

Wyszczególnienie	Poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu		
	Razem	Kobiety	Ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
Osoby włączone do ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	30	10	14
- osoby zarejestrowane po raz kolejny	29	10	13
- poprzednio pracujący	26	8	10
- zamieszkali na wsi	10	3	4
- do 25 roku życia	3	2	2
- powyżej 50 roku życia	14	4	4
- z wykształceniem co najmniej średnim	8	3	4
- bez kwalifikacji zawodowych	9	3	4
- pobierający świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy	5	2	1
- osoby pobierające rentę socjalną	0	0	0

Tabela 6

Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu włączone do ewidencji w II półroczu 2014 roku.

Wyszczególnienie	Poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu		
	Razem	Kobiety	Ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
Osoby włączone do ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	13	6	5
- osoby zarejestrowane po raz kolejny	13	6	5
- poprzednio pracujący	11	4	3
- zamieszkali na wsi	5	3	3
- do 25 roku życia	2	2	1
- powyżej 50 roku życia	6	1	0
- z wykształceniem co najmniej średnim	4	2	2
- bez kwalifikacji zawodowych	3	3	2
- pobierający świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy	2	1	1
- osoby pobierające rentę socjalną	0	0	0

W I półroczu 2014 roku do ewidencji osób niepełnosprawnych zostało włączonych 30 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu.

Najliczniejszą grupę wśród tych osób stanowiły osoby zarejestrowane po raz kolejny (29 osób) oraz poprzednio pracujący (26 osób). Stanowią one odpowiednio 86,7 % oraz 86,7 % wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu włączonych do ewidencji.

W II półroczu 2014 r. osób włączonych do ewidencji tut. Urzędu było 13 tj. w stosunku do pierwszego półrocza liczba ta zmalała o 17 osób. Wśród wskazanej grupy zarejestrowanych po raz kolejny było 13 osób, co stanowi 100%, natomiast poprzednio pracujących było 11 osób (84,6%).

Tabela 7

Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w I półroczu 2014 roku.

Wyszczególnienie	Bezrobotni	Poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	221	29
- kobiety	94	14
- zamieszkali na wsi	87	11
- poprzednio pracujący	204	23
- pozostający w rejestrze powyżej 12 miesięcy	109	9
- z wykształceniem co najmniej średnim	76	11

Tabela 8

Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w II półroczu 2014 roku.

Wyszczególnienie	Bezrobotni	Poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	236	25
- kobiety	115	6
- zamieszkali na wsi	92	7
- poprzednio pracujący	213	23
- pozostający w rejestrze powyżej 12 miesięcy	123	7
- z wykształceniem co najmniej średnim	71	7

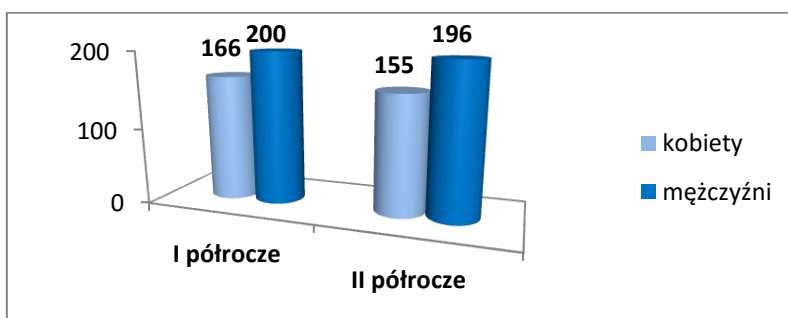
W pierwszym półroczu 2014 roku z ewidencji osób niepełnosprawnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu wyłączonych zostało 221 bezrobotnych oraz 29 poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. W drugim półroczu wyłączono 236 osób bezrobotnych i 25 poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu. Najczęściej wyłączano osoby poprzednio pracujące, które stanowiły w pierwszym półroczu 92,3% ogółu wyłączonych, natomiast w drugim półroczu – 90,2%.

Ma to związek z tym, iż kwalifikacje osób niepełnosprawnych poprzednio pracujących są bardziej dostosowane do bieżących potrzeb rynku pracy. Takie osoby łatwiej odnajdują się na rynku pracy przez co są atrakcyjniejszymi kandydatami do zatrudnienia.

Charakterystyka osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu. uwzględniająca podział na różnorodne grupy.

Wykres 1

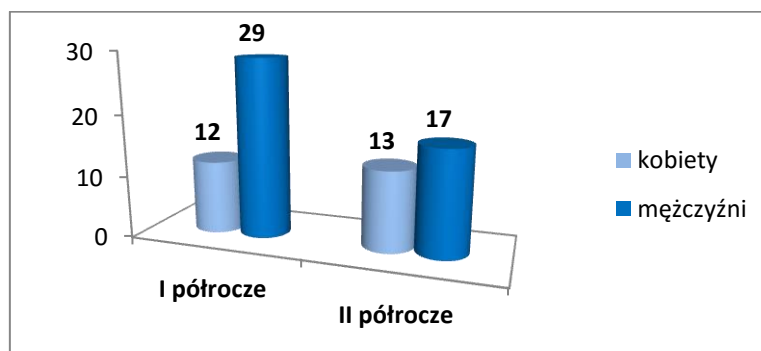
Osoby bezrobotne niepełnosprawne według płci w 2014 roku.

Jak wynika z danych przedstawionych na wykresie 1 wśród osób bezrobotnych niepełnosprawnych mężczyźni stanowili bardziej liczną grupę zarówno w I jak i II półroczu. W II półroczu zarówno liczba kobiet jak i liczba mężczyzn w porównaniu z I półroczem zmniejszyła się i tak mężczyzn było mniej o 2, natomiast grupa kobiet zmniejszyła się o 11 osób.

Wykres 2

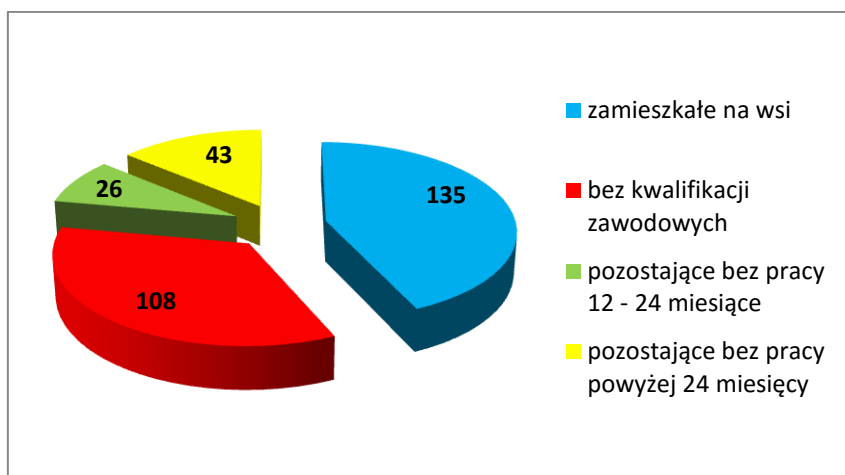
Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu według płci w 2014 roku.

Na wykresie 2 przedstawione zostały dane dotyczące osób niepełnosprawnych poszukujących pracy będących w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu w 2014 r. Wśród niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu w pierwszej połowie roku jak i drugiej było więcej mężczyzn. Na koniec czerwca 2014 roku zarejestrowane były 41 osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostających w zatrudnieniu z czego mężczyźni stanowili grupę 29 osób, tj. 70,7 %. W drugim półroczu 2014 roku zmalała ogólna liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu w stosunku do pierwszego półrocza i wyniosła 30 osób, z czego mężczyźni stanowili 56,7 % ogółu.

Wykres 3

Osoby bezrobotne niepełnosprawne według wybranych grup na koniec 2014 roku.

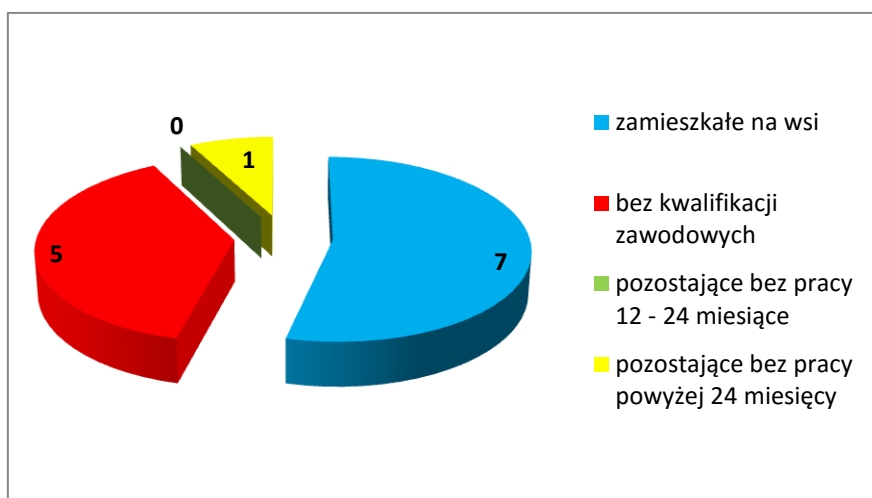
Wśród osób bezrobotnych niepełnosprawnych tj. 351 osób, w tym 155 kobiet, będących w ewidencji w końcu 2014 roku - znajdują się osoby (wykres 3):

- zamieszkałe na wsi – 135 osób,
- bez kwalifikacji zawodowych – 108 osób,
- pozostające bez pracy 12-24 miesięcy – 26 osób;
- pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy - 43 osoby.

Najliczniejszą grupę wśród niepełnosprawnych osób bezrobotnych stanowią podobnie jak w roku ubiegłym osoby zamieszkałe na wsi. Na koniec 2014 roku grupa ta stanowiła 38,5% ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych bezrobotnych. Drugą liczną grupę stanowiły osoby bez kwalifikacji zawodowych – ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych niepełnosprawnych bezrobotnych wyniósł na koniec II półrocza 30,8%. Brak kwalifikacji zawodowych wpływa negatywnie na podjęcie i utrzymanie zatrudnienia, przez co liczba osób nieposiadających kwalifikacji zwiększa się.

Wykres 4

Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu według wybranych grup w 2014 roku.

Wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu (stan na koniec grudnia 2014 roku) – znajdowało się łącznie 30 osób w tym 13 kobiet a ich struktura przedstawiał się następująco (wykres 4):

- zamieszkałe na wsi -7 osób,
- bez kwalifikacji zawodowych - 5 osób,
- pozostające bez pracy 12-24 miesiące – nie było takich osób;
- pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy – 1 osoby.

Najliczniejszą grupą były osoby, zamieszkujące tereny wiejskie – 7 osób, co stanowiło 23,3% ogółu zarejestrowanych. Prawie tak samo liczną grupę stanowiły osoby bez kwalifikacji zawodowych - ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu wyniósł na koniec II półrocza 16,7%.

Natomiast na koniec 2014 roku była tylko jedna osoba, która pozostawała bez pracy powyżej 24 miesięcy, a osób które pozostawały bez pracy przez okres 12-24 miesiące nie było w ogóle.

Osoby niepełnosprawne nie stanowią jednorodnej grupy, ich niepełnosprawność wpływa na zdolność do pracy i uczestnictwo w życiu społecznym. Często rodzaj i stopień niepełnosprawności jest wyznacznikiem przy zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Z punktu widzenia prowadzenia aktywnej polityki na rynku pracy i planowania instrumentów wsparcia wobec osób niepełnosprawnych wiedza na temat ich wieku, stopnia oraz głównej przyczyny niepełnosprawności ma duże znaczenie.

Tabela 9

Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu wg rodzaju niepełnosprawności (dane na koniec drugiego półrocza 2014 r.).

<i>Rodzaj niepełnosprawności</i>	<i>Niepełnosprawni bezrobotni</i>	<i>Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu</i>	<i>Ogółem</i>
Upośledzenie umysłowe	0	0	0
Choroby psychiczne	37	9	46
Zaburzenie głosu, mowy i choroby słuchu	25	1	26
Choroby narządu wzroku	21	4	25
Upośledzenia narządu ruchu	117	6	123
Epilepsja	25	1	26
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	35	2	37
Choroby układu pokarmowego	8	0	8
Choroby układu moczowo – płciowego	4	1	5
Choroby neurologiczne	38	4	42
Inne i nieustalone	41	2	43
Razem	351	30	381

Wśród osób niepełnosprawnych największą grupę stanowią osoby z upośledzeniem narządu ruchu (32,3 %) oraz osoby ze schorzeniami psychicznymi(12,1 %).

Tabela 10

Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu wg stopnia niepełnosprawności w 2014 roku.

Wyszczególnienie według stopnia niepełnosprawności	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 30.06.2014	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 31.12.2014	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu stan na 30.06.2014	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu stan na 31.12.2014
Stopień znaczny	10	5	3	1
Stopień umiarkowany	75	77	25	18
Stopień lekki	281	269	13	11
Razem	366	351	41	30

Zdecydowana większość niepełnosprawnych osób bezrobotnych, posiada lekki stopień niepełnosprawności i w końcu 2014 roku osoby te stanowiły 76,6% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych. Kolejną grupą są osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w drugim półroczu było ich 21,9%. Natomiast najmniejszą grupę stanowią osoby niepełnosprawne ze znacznym stopniem niepełnosprawności i jej udział wyniósł 1,4% ogółu.

Wśród niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu w grudniu 2014 roku (tabela 10) najwięcej było osób z orzeczoną umiarkowaną stopniem niepełnosprawności i grupa ta stanowiła 60% ogółu tych osób, co stanowiło spadek w stosunku do roku ubiegłego. Osoby ze stopniem lekkim niepełnosprawności stanowiły 36,7% ogółu poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu, natomiast 3,3 % bezrobotnych niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu posiada znaczny stopień niepełnosprawności.

Tabela 11

Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu według wieku w 2014 roku.

Wyszczególnienie wg wieku	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 30.06.2014	Niepełnosprawni i bezrobotni stan na 31.12.2014	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu stan na 30.06.2014	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu stan na 31.12.2014
18 - 24 lata	15	11	1	2
25 – 34 lata	42	49	9	4
35 - 44 lata	49	45	9	11
45 – 54 lata	118	111	11	6
55 - 59 lat	100	90	4	4
60 lat i więcej	42	45	7	3
Razem	366	351	41	30

Strukturę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu według wieku w 2014 roku przedstawia tabela nr 11. Wśród osób bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w 2014 roku wyraźnie największą grupą były osoby w wieku 45-54 lata życia (w roku ubiegłym sytuacja była taka sama). Stanowiły one 31,6% osób bezrobotnych niepełnosprawnych na koniec 2014, oraz 32,2% na koniec I półrocza 2013. Grupą najmniej liczącą zarówno w I jak i II półroczu 2014 roku była grupa w skład, której wchodziły osoby w wieku 18 – 24 lat. Ich udział w stosunku do wszystkich osób bezrobotnych posiadających orzeczoną stopień o niepełnosprawności odpowiednio wynosił 4,1% i 3,1% w II półroczu 2014 roku i zmniejszył się prawie o połowę w stosunku do roku 2013.

W przypadku osób poszukujących pracy w pierwszym półroczu 2014 r. największą grupą były także osoby w wieku 45 – 54, ich odsetek kształtował się na poziomie 26,8 %ogółu osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. W drugim półroczu

najwięcej osób było w grupie wiekowej 35-44 lata i ich odsetek kształtował się na poziomie 36,7% ogółu osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. Natomiast najmniej było osób w wieku 18 – 24 lata i grupa ta liczyła 1 osobę w I półroczu oraz 2 osoby w II półroczu. Stanowiło to 2,4 % oraz 6,7% odpowiednio na koniec każdego z porównywanych okresów.

Tabela 12

Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu według wykształcenia w 2014 roku.

Wyszczególnienie wg poziomu wykształcenia	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 30.06.2014	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 31.12.2014	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu stan na 30.06.2014	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu stan na 31.12.2014
Wyższe	10	12	6	4
Policealne i średnie zawodowe	38	37	4	5
Średnie ogólnokształcące	20	18	3	2
Zasadnicze zawodowe	125	121	15	11
Gimnazjalne	7	6	1	2
Podstawowe i podstawowe nieukończone	166	157	12	6
Razem	366	351	41	30

Na koniec II półrocza 2014 roku najbardziej liczebną grupę wśród osób niepełnosprawnych bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym lub podstawowym nieukończonym (44,7% ogółu) i osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (34,5% ogółu). Sytuacja przedstawiała się podobnie na koniec I półrocza, gdzie osoby z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym stanowiły 45,4% ogółu, natomiast z wykształceniem zawodowym 34,2% ogółu. Analizując ilość osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu największą grupę zarówno na koniec pierwszego jak i drugiego półrocza 2014 roku stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe, odpowiednio ich odsetek kształtował się na poziomie 36,6 % ogółu i 36,7% ogółu.

Wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych zarówno jako osoby bezrobotne jak i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu najmniej było osób posiadających wykształcenie gimnazjalne. Ich odsetek na koniec drugiego półrocza wyniósł około 1,7% wśród osób bezrobotnych oraz 6,7 % wśród osób poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu.

Można zauważyć, że poziom wykształcenia ma znaczący wpływ na strukturę osób zarejestrowanych w tut. Urzędzie, im wyższe wykształcenie tym mniejsza jest liczba osób mająca udział w poszczególnych grupach. Potwierdzeniem tego jest fakt, iż osoby z wykształceniem wyższym stanowiły jedną z najmniej liczebnych grup. Ich odsetek wśród osób bezrobotnych na koniec pierwszego półrocza wyniósł 2,7% (zmałał w stosunku do roku ubiegłego o 0,3), natomiast na koniec drugiego półrocza ukształtował się na poziomie 3,4% (zmałał w stosunku do roku ubiegłego o 0,9).

II. Realizowane programy aktywizacji zawodowej w 2014 roku na rzecz osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu.

Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu informuje, że w 2014 r. realizował działania na rzecz wzrostu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych z powiatu zgorzeleckiego przeznaczono ogółem 672 758,93 zł z tego:

- 113 320,29 zł środki z Funduszu Pracy,
- 170 000,00 zł środki PFRON przeznaczone na aktywizację zawodową z algorytmu powiatu,
- 20 800,00 zł środki pozyskane w ramach „JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych,
- 368 638,64 zł w ramach projektu „Wyższe kwalifikacje szansą na lepsze jutro” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego w ramach Programu Kapitał Ludzki.

Adresatami programu Junior są osoby z orzeczoną znaczną, umiarkowaną lub lekką stopniem niepełnosprawności w wieku do 25 lat lub w przypadku osób, które ukończyły szkołę wyższą - do 27 roku życia i nie upłynęło 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej.

Celem programu jest umożliwienie wejścia w życie zawodowe (odbycie stażu, zdobycie doświadczenia) młodym osobom niepełnosprawnym. Uczestnictwo w programie „Junior – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych” zwiększa możliwości zawodowe bezrobotnych absolwentów oraz stwarza szansę zatrudnienia i pozwala na zdobycie doświadczenia zawodowego w ramach odbywanego stażu. Program ułatwia też jego uczestnikom skuteczne zaprezentowanie się ewentualnemu przyszłemu pracodawcy, co w konsekwencji powinno przyczynić się do stworzenia miejsc pracy dla niepełnosprawnych absolwentów. Efektem towarzyszącym realizacji programu jest przełamywanie barier psychologicznych pracodawców, związanych z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.

Tabela 13

Wydatkowanie środków w rozbiu na źródła finansowania, formę aktywizacji oraz liczbę osób korzystających ze wsparcia w 2014 roku.

forma aktywizacji	źródło finansowania						
	FP		POKL		PFRON		JUNIOR
	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota
staż	27 012,58	4	62 875,17	11	0,00	0	20 800,00
prace społecznie użyteczne	10 674,30	12	0,00	0	0,00	0	0,00
szkolenia	4 086,72	1	11 763,47	3	0,00	0	0,00
środki na podjęcie działalności gospodarczej	0,00	0	294 000,00	14	80 000,00	3	0,00
refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy	71 546,69	4	0,00	0	90 000,00	3	0,00
	113 320,29	21	368 638,64	28	170 000,00	6	20 800,00

Tabela 14

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy w 2014 roku.

Nazwa programu	Osoby rozpoczynające programy w 2014 roku	
	Bezrobotni niepełnosprawni	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
Szkolenie	4	0
Staż	15	0
Podjęcie pracy na stanowiskach objętych refundacją kosztów wyposażenia stanowisk pracy	6	1
Prace społecznie użyteczne	12	0
Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	14	3
Razem	51	4

Aktywizacją objęto łącznie 55 osób (w stosunku do roku ubiegłego więcej o 11 osób), w tym 51 osób bezrobotnych niepełnosprawnych (92,73% ogółu) i 4 osoby niepełnosprawne poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu (7,27 %).

Najwięcej osób skorzystało w 2014 roku ze wsparcia finansowego w postaci bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej, bo aż 17 osób otrzymało dotacje w tym 3 osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu. Łączna kwota wsparcia w roku ubiegłym dla wszystkich osób niepełnosprawnych wyniosła 374 000,00 zł.

Dużym zainteresowaniem wśród osób posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności cieszyły się w 2014 roku staże, które zorganizowano łącznie dla grupy 15 osób niepełnosprawnych.

Staż umożliwia zdobycie kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego co może się przyczynić do powrotu lub wejścia na rynek pracy. Dzięki odbyciu stażu osoba niepełnosprawna nabywa praktyczne umiejętności do wykonywania pracy zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Na sfinansowanie staży w 2014 roku przeznaczono łącznie kwotę 110 687,75 zł.

Kolejną liczną grupę stanowili uczestnicy prac społecznie użytecznych. W takiej formie wsparcia wzięło udział 12 osób bezrobotnych niepełnosprawnych, koszt tej formy aktywizacji wyniósł 10 674,30 zł. Organizacja prac społecznie użytecznych ma na celu aktywizację zawodową osób długotrwale bezrobotnych nie posiadających prawa do zasiłku z Funduszu Pracy, korzystających z pomocy finansowej Ośrodków Pomocy Społecznej. Organizatorem tych prac są gminy.

W roku 2014 Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu finansował także koszty szkoleń, których uczestnikami były 4 osoby bezrobotne posiadające orzeczony stopień niepełnosprawności. Na organizację szkoleń dla wspomnianej grupy osób w roku ubiegłym przeznaczono łącznie kwotę 15850,19 zł. Szkolenia to pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia. Dodatkowo w 2014 roku 15 osób bezrobotnych z orzeczoną stopniem niepełnosprawności uczestniczyło w szkoleniu bez skierowania starosty organizowanym przez inny podmiot.

Tutejszy Urząd wspiera także inicjatywy gospodarcze podmiotów działających na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, formą takiego wsparcia są refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanej osoby niepełnosprawnej. W 2014 r. zatrudnienie na nowotworzonych miejscach pracy podjęło 7 osób niepełnosprawnych z czego 1 osoba posiadała status poszukującej pracy niepozostającej w zatrudnieniu. Koszt utworzenia wszystkich subsydiowanych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych w 2014 roku wyniósł 161 546,69 zł.

W Centrum Aktywizacji Zawodowej w 2014 r. świadczone były usługi poradnictwa i pośrednictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych w zakresie:

- pomocy w podjęciu decyzji zawodowej, czyli wyborze odpowiedniej drogi zawodowej,
- możliwości szkolenia i kształcenia zawodowego z uwzględnieniem rodzaju i stopnia uszkodzenia organizmu,
- możliwości uzyskania zatrudnienia w danym zawodzie i sytuacji na lokalnym rynku pracy.

W 2014 roku usługami poradnictwa zawodowego objęto również osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, w tym:

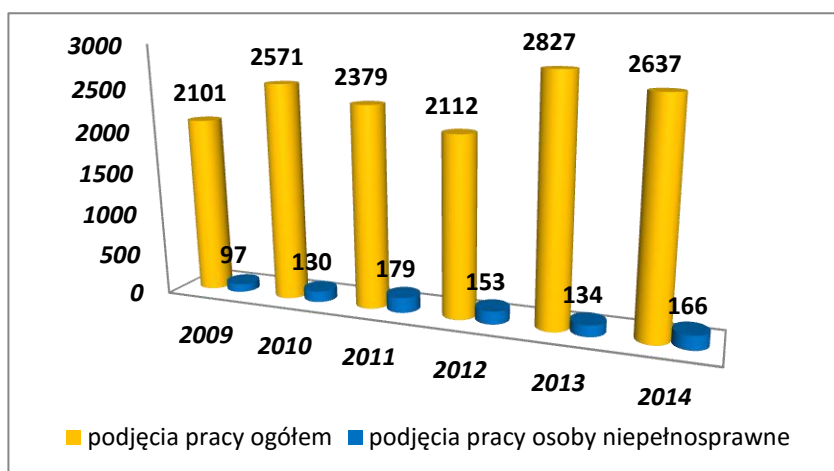
- 28 osób – rozmowy wstępne z doradcą zawodowym,
- 106 osób – poradnictwo indywidualne (w ramach porad indywidualnych liczba wizyt wynosiła 170),
- 5 osób – poradnictwo grupowe,
- 5 osób – informacja zawodowa grupowa.

W dużej części grupa osób niepełnosprawnych to osoby bez kwalifikacji zawodowych, z wykształceniem podstawowym i przeciwwskazaniami do wykonywania ciężkiej pracy fizycznej. W przypadku trudności w określaniu predyspozycji zawodowych osób niepełnosprawnych istnieje możliwość skorzystania z pomocy doradcy zawodowego psychologa z Centrum Planowania i Kariery Zawodowej z Jeleniej Góry. Ponadto osoby otrzymują informacje na temat możliwości uzyskania kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach, także organizowanych i finansowanych przez inny podmiot, tzn. bez skierowania tut. urzędu.

Najbardziej pożądanym efektem aktywizacji jest podjęcie zatrudnienia przez osobę niepełnosprawną bezrobotną. Efektywność zatrudnieniowa - podjęcie pracy w trakcie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu stażu przez osobę niepełnosprawną kształtowała się na poziomie 10 osób co stanowi 66,67 % z ogółu kończących staż. W przypadku szkoleń, na które kierował osoby niepełnosprawne tut. urząd efektywność badana w w/w okresie wynosiła 75 % co oznacza, iż pracę podjęły 3 osoby.

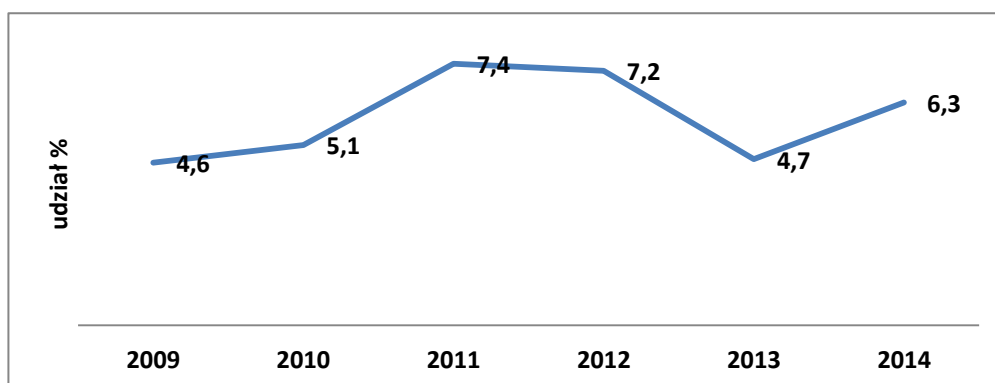
Wykres 5

Podjęcia pracy niepełnosprawnych osób bezrobotnych w latach 2009 – 2014.

Wykres 6

Udział procentowy osób niepełnosprawnych spośród wszystkich bezrobotnych podejmujących pracę w latach 2009 - 2014.

Analizując powyższe wykresy zauważamy, iż porównując rok 2014 z latami poprzednimi po spadku zanotowanym w 2013 ponownie nastąpił wzrost wskaźnika udziału osób niepełnosprawnych podejmujących pracę spośród wszystkich bezrobotnych wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia zatrudnienia. W latach 2011 -2012 oraz w roku 2013 wskaźnik ten był na najwyższym poziomie i tak w 2012 roku spośród 2112 osób podejmujących pracę, 7,2% stanowiły osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności (77 mężczyzn i 76 kobiet), natomiast w roku 2011 odpowiednio osób takich było 2379, z czego 179 stanowiły osoby bezrobotne posiadające orzeczoną stopień o niepełnosprawności, co stanowiło 7,5 %. W okresach poprzednich oraz w roku 2013 wskaźnik ten kształtował się na poziomie około 5%.

W 2014 roku wskaźniki podjęć pracy przez osoby niepełnosprawne uległ ponownie poprawie i przekroczył poziom 6%. Spośród 2637 osób podejmujących pracę, z czego 166 osoby posiadały orzeczoną stopień niepełnosprawności (83 mężczyzn i 83 kobiety) co stanowiło 6,3%.

Tabela 15

Oferty pracy dla osób niepełnosprawnych zgłaszane w miesiącu do Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu w 2014 roku.

Miesiące 2014 rok	Liczba ofert pracy	z tego liczba ofert pracy miejsc subsydiowanych
Styczeń	10	0
Luty	2	0
Marzec	7	0
Kwiecień	6	1
Maj	13	1
Czerwiec	10	1
Lipiec	5	2
Sierpień	8	0
Wrzesień	19	2
Październik	3	1
Listopad	11	0
Grudzień	14	0
RAZEM	108	8

Jak przedstawia tabela 15, Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu w 2014 roku dysponował 108 ofertami pracy dla osób posiadających orzeczoną stopień niepełnosprawności, z czego 8 dotyczyło ofert pracy na subsydiowane miejsce pracy (ogólna liczba ofert dla osób niepełnosprawnych w stosunku do roku 2013 wzrosła o 4). Dodatkowo osoby niepełnosprawne mogły korzystać ze wszystkich ofert pracy zamkniętych i otwartych, które były w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu. Warunkiem było spełnianie oczekiwań stawianych przez pracodawców planujących zatrudnienie.

Praca stanowi istotny element życia, w przypadku niepełnosprawnych pełni rolę szczególną. Dla osoby niepełnosprawnej, zatrudnienie zgodnie z możliwościami i zainteresowaniami, jest nie tylko sposobem na poprawę sytuacji ekonomicznej, ale także niezbędnym warunkiem odzyskania poczucia własnej wartości i pełnej integracji ze środowiskiem. Z tych względów odpowiednia aktywizacja a wcześniej edukacja jest jednym z ogniw prawidłowej i skutecznej rehabilitacji społecznej. Niepełnosprawni podejmując pracę wchodzą w relacje z otoczeniem zawodowym. Daje im to możliwość zdobycia kompetencji społecznych oraz przezwyciężenia obaw prze kontaktem z innymi ludźmi. Bardzo ważne jest więc podejmowanie wszelkich działań mogących pośrednio lub bezpośrednio wpływać na dalszą poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

Sporządziła:

Anna Lisowska